

Beckers konstnärstipendium firar trettio år

Samlingsutställning på Färgfabriken i Stockholm

På Färgfabriken i Stockholm går det just nu att se vad en rikstäckande stipendiegrupp har funnit i letandet efter nästa "unga talang på gränsen till genombrott". Beckers konstnärstipendium firar trettio år och arrangerar en omfattande jubileumsutställning. Årets utmärkelse går till den Stockholmsbaserade konstnären Anna Camner som tog sin examen vid Kungliga konsthögskolan 2003. Gummi, plast, kadaver och växter granskas med samma ingående skärpa och ömsinta, om än mörka, gullighet. Lusten, döden och den cirkulära nedbrytningsprocessen är närvarande. Det är Vanitas – berättelsen som utgår från naturen och ska påminna oss om jordelivets tomhet.

Då stipendiaten i vanliga fall erbjuds en separatutställning har Anna Camner fått ett mindre utrymme, dock centralt och med avskiljande böjda väggar som skapar ett elliptiskt rum. Runt hennes tillslutna, mörka värld pågår otaliga samtal mellan tidigare stipendiater som samsas om det övriga utrymmet. Jag vill se vilken närvaro konstnärer från norra regionen har.

Trettio år har passerat och fyra konstnärer kan härledas till Sveriges norra landsända. Det är Mats Caldeborg från Västerbotten, Karin Wikström från Jämtland, Karin Granqvist från Västernorrland och Patric Larsson från Norrbotten. Spridningen över länen är nästintill komplett. Men Mats Caldeborg är den ende som valt att bo kvar, resten flyttade söderut. Mats Caldeborg som är den ende som kommer utifrån, med sina rötter i Västergötland. Han var bland de första som tilldelades Beckers konstnärstipendium, fick det redan 1990. Det var under en tid då stipendienämnden aktivt letade konstnärer över hela landet och skolor och museer ombads skicka in sina rekommendationer. I dag väljer istället en mindre jury ut nästa års stipendiat. En jury som de senaste femton åren bestått av Jenny Lindén Urnes, Mårten Castenfors och en tredje som antingen varit Jan Åman eller Magnus Jensner.

Mats Caldeborg påbörjade sina konststudier vid Konstfacks skulpturlinje 1971 men hoppade snabbt av. Strax därefter gav han sig av mot Västerbotten. För honom var utnämningen betydelsefull. I sin "avkrok" blev han, enligt egen utsago, delaktig i ett större konstnärligt sammanhang. Pengarna betydde naturligtvis mycket, men kanske än mer utställningen och den medföljande försäljningen. Han arbetar inte i en speciell teknik utan utgår ifrån ett infall eller en idé. Ofta återbrukar han sina verk och tillåter dem behålla en öppenhet för att bli till något nytt. Nu visar han en skulptur, "Berget". Den är just ett återbruk. Ett verk som emellanåt fått stå övertäckt i ateljén men som nu får prova nyfunna ben på Färgfabriken. Där står den bra, förlagd i dunkel där dess svarta färg träder fram och smyger tillbaka. Ugnssvärtan har gnidits in i lager av bärande träkonstruktion och infällda metallformationer. Men precis som jag tidigare hört Mats Caldeborg nämna, står ingenting stadigt, inte ens ett berg.

BILD: ©2017 BUS/Mats Caldeborg, Berget, 2016

I Karin Wikströms bildvärld pågår dialoger närbesläktade med Mats Caldeborgs. Hon kommer ursprungligen från Östersundstrakten och är numera bosatt i Göteborg. Tog sin examen vid Valand 1995 och utsågs till Beckers konstnärstipendiat två år senare. Även Karin Wikström inkluderar återbruket. Hon arbetar med många verk samtidigt och som

processen framskrider sållas vissa ut och enbart några få står kvar till slutet. Vissa plockas bort, täcks över för att sedan kunna hämtas in igen, i ett nytt samtal, med en ny uppsättning målningar där den utstötta plötsligt passar in – eller kanhända övermålas. Hennes bildvärld visar ena stunden lekfullhet för att snabbt övergå i allvar. Ett smutsigt mörker vibrerar oroligt i lagren. Den värld hon visar tillåts aldrig vara gladlynt, skir eller insmickrande, då kryper ett skitig färgkludd in, eller torkas fram ur ett tidigare lager. Karin Wikström har skapat sin egen symbolfyllda sfär. Den är inåtriktad, men samtidigt sträcker den sig ut och vidrör en hotfull yttre värld. Jag står inför något välbekant, samtidigt tillslutet och helt främmande.

Då pågår något helt annat i Karin Granqvists måleri. Hon lägger enbart till, tar aldrig bort. En skarp linje dras, ett utspätt penseldrag får helt tonas ut och sedan dras penseln över duken och lämnar spår av fet färg. I måleriet ses kroppens hela rörelse jämsmed handens minimala gestik. Med abstrakt rytmik aktiverar hon duken i klara färger. Karin Granqvist kommer ursprungligen från Sollefteå och tog sin examen vid Umeå Konsthögskola 1992. Hon tillhörde den första årskullen i Umeå, vilket måste varit egendomligt; tolv elever i tomma lokaler utan väggar och därtill dörrlösa toaletter. Hon utsågs till Beckers konstnärstipendiat 1994 då hon var bosatt i Paris, vid en tidpunkt då utnämmandet närmast var på liv och död. Hon kom till Stockholm, med en rulle dukar under armen och frågade sig fram till Wetterling Gallery där hon skulle spänna sina dukar inför den kommande stipendiatutställningen. Alla var otroligt generösa och bland annat den vänligheten gjorde att Karin Granqvist blev kvar i Stockholm.

Patric Larsson från Norrbotten visar med sitt verkssval att han inte gärna håller sig till en teknik eller estetik i sitt konstnärskap. Han gick först Sunderbyns folkhögskolas linjen för frikonst utanför Luleå och avslutade sina studier ett antal år senare vid Valand, 1999. Han tilldelades Becker konstnärstipendium 2004 och har gjort sig igenkänd med sina storskaliga teckningar som närmast maniskt utgått från linjen, pricken eller ordet. På Färgfabriken har han valt att visa en leranimation. En dag i ett liv. En man talar långsamt, i en utbredd norrländsk dialekt. Han berättar om inre tankar, om oroligheter han brottas med, om en kuslig händelse han varit med om som sedan visar sig vara en dröm. Det vardagliga och drömska går i varandra. För Patric Larsson finns ingen mening i att stanna kvar vid ett visst estetiskt uttryck. Han utgår från tankar som uppstår, något han måste reda ut. Ibland får det ske genom ett minutiöst tecknande, ibland i figurativt oljemåleri och nu i en animerad kortfilm. Då många konstnärer medvetet arbetar fram en sammanhållande stil känns detta förhållningssätt djärv och befriande.

När det är dags att lämna vernissagekvällen fylls bubbel i glaset och folk minglar mellan konstverk och konstnärer. Vissa i sitt esse, andra mer obekväma. Med de fyra stipendiaterna har jag pratat om förmågan att kunna navigera även i den glamorösa konstvärlden, bland privata samlare och kostymklädda gallerister. Alla känner sig inte obesvärade i den tjusiga Östermalmsvåningen och som konstnär i "avkroken" erbjuds få träningsmöjligheter. Om det nu behövs. Men jag frågar ändå hur ljuset norröver ska stärkas? Med tre konstanta jurymedlemmar, bosatta i antingen Stockholm eller Skåne, gäller det att byta ut en lågmäld glödlampa till en ordentlig strålkastare om det ska räcka fram. Men vem trivs i ett ljus där både rynkor och glansdagar blir inspekterade? Då pausar jag åter vid Mats Caldeborgs "Berget" och undrar vem som ser detta både subtila och ruffiga bygge i konsthallens dunkel. Men det är tydligt: han vill inte ha någon strålkastare. Då skulle de knappt märkbara skiftningarna i ugnssvärta bli utsatt. Verket skulle överexponeras och försvinna.

Text och foto: Ida Rödén

Beckers konstnärstipendium etablerades 1987 med syftet att identifiera ung talang på gränsen till genombrott. Varje stipendiat tilldelas en prissumma, som i år höjts från 150,000 till 200,000, samt en separatutställning som sedan 2001 visats på Färgfabriken i Stockholm.